

Voorstel Gemeenteraad

Vergadering gemeenteraad d.d. 9 juli 2025

Portefeuillehouder: Jan Menninga
Beleidsveld: Financiën
Zaaknummer: 1007062

Onderwerp: Raadsvoorstel Kadernota 2026

Korte samenvatting

In de voorliggende Kadernota zijn de kaders (uitgangspunten) opgenomen voor de Begroting 2026. Er is geld opgenomen voor enkele autonome ontwikkelingen en voor ontwikkelingen die nieuw beleid betreffen.

Aan de raad

Voorstel

1. Instemmen met de financiële uitgangspunten en de opgenomen voorstellen, zoals beschreven in de Kadernota 2026 en deze op te nemen in de conceptbegroting 2026.
2. Instemmen met de eerste wijziging van de nota waardering en afschrijving van materiële vaste activa.

Aanleiding

Ingevolge de financiële verordening stelt de raad, op voorstel van het college van burgemeester en wethouders en met inachtneming van de resultaten van de tussenrapportages en de jaarstukken, de kaders vast voor de begroting van het komende jaar 2026. In de raadsvergadering van 12 november 2025 zal de begroting 2026, inclusief meerjarenbegroting, worden vastgesteld door de gemeenteraad. In het kalenderjaar 2026 zal de gemeenteraad via de twee tussenrapportages op de hoogte worden gesteld van eventuele financiële afwijkingen.

Financieel Perspectief

In de Kadernota gaan wij in op het financieel perspectief van de gemeente Eemsdelta voor de komende jaren. Daarbij hebben wij de bestaande financiële positie van de gemeente Eemsdelta aangevuld met inzichten in de ontwikkeling van het financieel perspectief in de komende jaren.

De financiële effecten van de raadsbesluiten die zijn genomen na de vaststelling van de Begroting 2025 zijn verwerkt in het financieel perspectief zo ook de structurele effecten van de eerste Tussenrapportage 2025. Hiernaast zijn nog enkele autonome ontwikkelingen opgenomen en enkele autonome ontwikkelingen met deels nieuw beleid waaronder de beheerplannen kapitaalgoederen.

Gezien het financieel perspectief van de gemeente is er beperkt nieuw beleid opgenomen in de Kadernota 2026.

Beoogd effect

1. Een sluitende begroting 2026 aan uw raad voor te leggen.
2. Ondersteuning van de afweging- en allocatiefunctie voor de gemeentelijke middelen.

Argumenten

Vanuit de provincie Groningen, onze financieel toezichthouder, wordt getoetst of wij een structureel en reëel sluitende begroting aanbieden waarin in ieder geval de begrotingsjaren 2026 en 2029 sluitend zijn.

Kantttekeningen

Ravijnjaar

Op basis van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk bleek al dat het Rijk slechts een deel van het financiële ravijnjaar vanaf 2026 dempt. De terugval in het gemeentefonds (de belangrijkste inkomstenbron van het Rijk) van € 2,4 miljard wordt door het Rijk voor slechts € 400 miljoen gedempt vanaf 2026 oplopend naar € 424 miljoen in 2030. Veel Nederlandse gemeenten zullen hierdoor aanvullende financiële maatregelen moeten nemen om een sluitende begroting te kunnen presenteren voor de periode 2026-2029.

Vooruitblik na 2029

De huidige meerjarenbegroting loopt tot en met 2029. Voor 2030 en verder voorzien wij nog enkele uitdagingen en onzekerheden op de volgende onderwerpen:

Aardbevingen de Baas

Over enkele jaren zullen de te nemen maatregelen in het kader van Aardbevingen de Baas afnemen tot nihil en hiermee ook de geldstromen. In het kader van de bezuinigingen Eemsdelta in Balans ronde 1 en 2 is er in totaal een bedrag van € 2 miljoen geraamd vanuit de geldstromen Aardbevingen de Baas. Hiernaast is er ook ten aanzien van het personeel een bedrag geraamd voor aanvullende personeelskosten en is ook een deel van het personeel dat werkt voor Aardbevingen de Baas in vaste dienst genomen (terwijl de geldstromen als incidenteel te beschouwen zijn). In de Kadernota 2027 zal hierin een "stap" worden genomen om de geldstromen op dit onderdeel terug te brengen. Duidelijk is dat de gehele versterking langer gaat duren, mogelijk tot 2034. Wat dit betekent voor de middelen in het kader van Aardbevingen de Baas is onduidelijk. Wel is duidelijk dat de geldstromen in het kader van Aardbevingen de Baas binnen afzienbare tijd ophouden.

Geldleningen/schatkistbankieren

Voor 2030 wordt verwacht dat er wederom enkele nieuwe geldleningen moeten worden aangegaan, waardoor het financieel perspectief nadelig wordt beïnvloed. Een aantal factoren bepalen met welk bedrag de last zal toenemen die nu nog lastig goed te bepalen zijn, waaronder welk rentepercentage gehanteerd moet worden en hoe de liquiditeitsprognose er uit ziet voor 2030.

Kapitaalgoederen beheerplannen

Onder A.5 is opgenomen dat er een uitzetting is op basis van de vastgestelde beheerplannen kapitaalgoederen voor jaarschijf 2029. Ook voor 2030 en de jaren erna verwachten wij dat er door jaarlijkse investeringen de kapitaallast toeneemt en hierdoor ook het financieel perspectief wordt beïnvloed.

Rijksbeleid

De gemeenten en de VNG blijven met het Rijk in gesprek om ook de rest van het ravijnjaar gedempt te krijgen en ook gecompenseerd te worden voor de kosten jeugdzorg. Het Rijk heeft het ravijnjaar nu voor 1/6e gedempt en voor de jeugdzorg slechts voor twee jaren extra geld gegeven aan de gemeenten. Wat de uitkomst zal zijn van de gesprekken met het Rijk is lastig in te schatten.

Beheerplannen kapitaalgoederen

In 2024 zijn enkele beheerplannen kapitaalgoederen vastgesteld, waaronder de beheerplannen voor wegen, kunstwerken en openbare verlichting. In de raadsvergadering van juli 2025 worden ook het beheerplan voor oeververdedigingswerken ter vaststelling voorgelegd. De financiële vertaling hiervan is verwerkt in voorliggende Kadernota.

Nij Begun

In het kader van Nij Begun (de zogenoemde "ereschuld" voor onze regio) worden er de komende jaren aanzienlijke bedragen in de regio geïnvesteerd. Er wordt samen met inwoners en samenwerkingspartners gewerkt aan het herstel (schade, versterken en gezondheid) en de toekomst van Groningen en Noord-Drenthe voor de komende dertig jaar. Er wordt gewerkt aan verschillende agenda's herstel, sociaal en economie. Onduidelijk is nog hoe er invulling zal worden gegeven aan de plannen.

Aanpak/uitvoering

Nota waardering en afschrijving van materiele vaste activa

De verduurzamingsinvesteringen waren nog niet opgenomen in de Nota waardering en afschrijving van materiële vaste activa, op 26 maart 2025 heeft de raad vastgesteld om de aanvullende nieuwe categorieën met afschrijvingstermijnen aan de nota toe te voegen. Aanvullend op de bestaande categorieën worden de volgende categorieën toegevoegd:

Categorie	Afschrijvingstermijn (jaar)
Installatietechnische verduurzamingsmaatregelen	7
Installatietechnische verduurzamingsmaatregelen	10
Installatietechnische verduurzamingsmaatregelen	15
Bouwkundige verduurzamingsmaatregelen	25
Bouwkundige verduurzamingsmaatregelen	50

Voor de investeringen oeverbeschoeiing waren nog niet alle nieuwe investeringen opgenomen in de Nota waardering en afschrijving van materiele vaste activa, bij het vaststellen van het Beleids- en beheerplan Oeverbescherming op 9 juli 2025 heeft de raad vastgesteld om de aanvullende nieuwe categorieën met afschrijvingstermijnen aan de nota toe te voegen.

Oude afschrijvingstermijnen (vervallen)

Type oevervoorziening	Afschrijvingstermijn (jaar)
Beschoeiingen (staal / beton / kunststof)	40
Beschoeiingen (hout / paal-schot hardhout duurzaamheidsklasse 1–2)	20
Beschoeiingen (hout / paal-schot hardhout Europees duurzaamheidsklasse 3–5)	10

Boordvoorzieningen natuurvriendelijke oever	30
---	----

Nieuwe afschrijvingstermijnen

Code	Omschrijving	Afschrijvingstermijn (jaar)
O1	Objectvervangingschanskorf	30
O2	Objectvervangingskeermuur metselwerk (verankerd)	75
O3	Objectvervangingskeermuur beton (verankerd)	75
O4	Objectvervangingskademuur metselwerk (verankerd)	75
O5	Objectvervangingsdamwand hout (verankerd)	25
O6	Objectvervangingsdamwand beton (verankerd)	75
O7	Objectvervangingsdamwand staal (verankerd)	75
O8	Objectvervangingsdamwand staal met voorhang hout (verankerd)	40
O9	Objectvervangingsdamwand kunststof met paal hout (verankerd)	25
O10	Objectvervangingsdamwand kunststof met paal staal (verankerd)	50
O11	Objectvervangingsperkoenrij hout (onverankerd)	10
O12	Objectvervangingspaal-schot hout (onverankerd)	25
O13	Objectvervangingspaal-plank hout (onverankerd)	25
O14	Objectvervangingsbeschoeiing kunststof (onverankerd)	50
O15	Objectvervangings talud	30
O16	Objectvervangingsbeschoeiing hout (onverankerd)	25
O17	Vervangen wrijfgordingen hout	25
O18	Vervangen wrijfgordingen kunststof	50

Rol en bevoegdheid raad

De gemeenteraad wordt voorgesteld in te stemmen met de uitgangspunten uit de Kadernota 2026. Vanuit haar kaderstellende rol wordt de raad gevraagd de kaders te schetsen voor de komende meerjarenbegroting 2026-2029.

Financiën

De financiële effecten van de Kadernota 2026 vormen de basis voor het opstellen van de Begroting 2026 en de Meerjarenraming 2027-2029. In de Kadernota 2026 worden de actuele begrotingssaldi weergegeven zoals door de raad vastgesteld bij de begroting 2025-2028. Deze begrotingssaldi waren als volgt:

	2025	2026	2027	2028	2029
Vastgestelde Begroting 2025	6.505.000	1.078.000	2.308.000	714.000	714.000

	2026	2027	2028	2029
Vastgestelde Begroting 2025	1.078.000	2.308.000	714.000	714.000
Autonome ontwikkelingen (onderdeel A)	7.302.000	7.120.000	2.295.000	376.000
Financieel perspectief zonder nieuw beleid	8.380.000	9.428.000	3.009.000	1.090.000
Nieuw beleid (onderdeel N)	-1.295.000	-950.000	-685.000	-424.000
Financieel perspectief inclusief nieuw beleid	7.085.000	8.478.000	2.324.000	666.000

In de Kadernota is een aantal ontwikkelingen opgenomen die deze begrotingssaldi beïnvloeden. Na verwerking van deze ontwikkelingen komen de begrotingssaldi uit op de volgende bedragen:

Meicirculaire 2025/ Voorjaarsnota 2025 Rijk

Begin juni 2025 is de Meicirculaire 2025 verschenen. Voorafgaand aan de Meicirculaire 2025 was al de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk gepubliceerd. Op basis van de Voorjaarsnota was al duidelijk dat er weinig compensatie komt vanuit het Rijk om het zogenaamde Ravijnjaar vanaf 2026 voor de gemeenten te compenseren. Het Rijk kort het gemeentefonds met € 2,4 miljard vanaf 2026. Dit wordt nu voor € 400 miljoen gedempt (voor 1/6e deel). Ook ontvangen wij voor twee jaren een compensatie voor de gestegen kosten jeugdzorg, maar wordt er vanaf 2028 een besparing ingeboekt op de jeugdzorg door het Rijk.

Hiernaast wordt er ook extra access ontvangen de komende jaren. Voor 2025 ontvangt de gemeente voor een aantal beleidsterreinen incidenteel extra geld. Dit zal worden verwerkt in de tweede Tussenrapportage 2025.

Indien uw raad voornemens is voorgestelde kadernotavoorstellen deels te schrappen, dan wel aanvullend beleid op te nemen in de Kadernota 2026, dan wordt verondersteld dat hierbij ook de benodigde dekking wordt aangegeven. Ons gemeentelijk uitgangspunt is om een structureel en reëel sluitende begroting te hebben waarbij in ieder geval de jaarschijven 2026 en 2029 sluitend zijn, conform de eis van de provinciaal toezichthouder.

Participatie

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Eemsdelta

Ben Visser
Burgemeester

Klaas van der Wal
Secretaris

Bijlage(n)

- Boekwerk Kadernota 2026
- Eerste wijziging van de nota waardering en afschrijving van materiele vaste activa

Besluit Gemeenteraad

De raad van de gemeente Eemsdelta,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 10 juni 2025,

BESLUIT

1. Instemmen met de financiële uitgangspunten en de opgenomen voorstellen, zoals beschreven in de Kadernota 2026 en deze op te nemen in de conceptbegroting 2026.
2. Instemmen met de eerste wijziging van de nota waardering en afschrijving van materiële vaste activa.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 9 juli 2025

De raad van de gemeente Eemsdelta

B. Visser
Voorzitter

T.G.C. Kramer-Klein
Griffier